

סגנון 3

בדרך כלל השאלה הרביעית במערכת הצורות - בניית פועל ושם עצם על פי שורש נתון.

דוגמה מתוך בחינת הברורות, קיץ תשע"ט (חלק מן השאלה)

חלק א - נוסח השאלה – בניית פועל

א. לפניך קטע שחסרים בו פעלים. קרא אותו, וכתוב בכל מקום ריק את הפועל המתאים על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.

דוגמה: המורה תתחש (ח-ש-ב) בתלמיד.

לפני כמה חודשים _____ (י-ד-ע) חברת פייסבוק על השקת פלטפורמה חדשה לפיתוח "בוטים"... מאותו רגע אנו _____ (ע-ו-ד) לחברות נוספות המחליטות לפתח בוטים משלהן...

חלק ב - נוסח השאלה – בניית שם עצם

ב. לפניך קטע שחסרים בו שמות עצם. קרא אותו, וכתוב בכל מקום ריק את השם המתאים על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.

דוגמה: תאלי (ג-ל-י/ה) זו שיפרה את איכות החיים של רבים.

עם _____ (כ-נ-ס) האינטרנט לחיינו חל _____ (ש-נ-י/ה) מהותי במפת התקשורת.

א.

לפני כמה חודשים האדילצה (י-ד-ע) חברת פייסבוק על השקת פלטפורמה חדשה לפיתוח "בוטים"... מאותו רגע אנו אדיל (ע-ו-ד) לחברות נוספות המחליטות לפתח בוטים משלהן...

ב.

עם כניסת (כ-נ-ס) האינטרנט לחיינו חל סינאי (ש-נ-י/ה) מהותי במפת התקשורת.

תרגילים בסגנון 3 **התשובות מופיעות בחוברת נפרדת.**

7. (1) הספרים **מורדים** (מוֹרְדִים) אל המחסן. **לדלג על סעיף 7.**
 (2) מדוע אתם **יורדים** (יוֹרְדִים) למערה?
 (3) מתי **נרד** (נֶרֶד) לשחק במגרש המשחקים?
 (4) **הורד** (הוֹרֵד), בבקשה, את הקופסה מהמדף העליון.

א. מהו השורש המשותף לארבעת הפעלים? _____
 ב. כתבו בטבלה שלפניכם את הבניין של כל פועל.

מורדים	יורדים	נרד	הורד

תרגיל 14 **תרגול בסגנון 3 שלמים עד נפ"ו**

לפניכם שני קטעים שחסרים בהם פעלים. קראו את הקטעים, וכתבו בכל מקום ריק את הפועל או את שם הפועל המתאים על פי השורש המופיע בסוגריים. אין צורך לנקד.
 לדוגמה: המורה **התחשב** (ח-ש-ב) בתלמיד.

חלק א

- ש"י עגנון (1) _____ (יל"ד) בשנת 1888 בגליציה. בילדותו (2) _____ (חנ"כ) על ברכי היהדות. בהדרכת אביו קרא ספרי השכלה עבריים. בשנת 1907 עלה עגנון לארץ, אך לאחר כמה שנים (3) _____ (עז"ב) את הארץ ו (4) _____ (יר"ד) לגרמניה. בתקופה זו הוא עסק בין היתר ב (5) _____ (אס"פ) של סיפורים חסידיים. ב-1924 חזר עגנון לארץ, (6) _____ (יש"ב) בירושלים והתגורר בה עד סוף ימיו.
 סגנון כתיבתו של עגנון (7) _____ (שפ"ע) רבות מהמקורות היהודיים. סיפוריו (8) _____ (עס"ק) בתחומים שונים, ובעיקר בבעיות המעסיקות את העולם היהודי. כמה מיצירותיו (9) _____ (מח"ז) והוצגו בתיאטרון ובטלוויזיה. ספריו (10) _____ (תרג"מ) כמעט לכל לשונות אירופה. בשנת 1966 הוא זכה בפרס נובל לספרות. ש"י עגנון (11) _____ (פט"ר) בשנת 1970, וביתו הפך למוזיאון.

חלק ב

גופי שידור (ערוצי טלוויזיה ועוד) (1) _____ (ח-ת-מ) על אמנה ה (2) _____
 (ב-ט-ח) שמירה על סטנדרטים שונים בשידור לילדים ולבני נוער בישראל.
 האמנה (3) _____ (ד-ג-ש) את הפחתת השידורים האלימים ו (4) _____
 (ש-מ-ר) על שפה וסטנדרטים. ועדה מיוחדת (5) _____ (נ-ס-ח) את האמנה תוך
 (6) _____ (י-ע-צ) עם גופי השידור, עם נציגי חינוך ואקדמיה. האמנה מונה עשרה
 סעיפים. חמשת הסעיפים הראשונים (7) _____ (י-ע-ד) לקדם רעיונות שונים,
 ביניהם הצגת עולם חברתי רצוי המושתת על עקרונות אנושיים של זכויות האדם. חמשת
 הסעיפים הנוספים נועדו (8) _____ (מ-נ-ע) או (9) _____ (צ-מ-צ-מ) הצגת
 רעיונות ופעולות אחרות, לדוגמה, אלימות כדרך היחידה לפתרון בעיות.

תרגיל 15 - משמעותיות - לדלג - אינו נכלל במבחן.

חלק א

לפניכם שישה משפטים. בכל משפט יש פועל מודגש.
 מיינו בתוך הטבלה המופיעה בהמשך את הפעלים המודגשים לפי משמעותיות הבניינים.

1. התייר **נכנס** אל המוזיאון לצפות בתערוכה החדשה.
2. החץ **נורה** לכיוון המטרה.
3. האיש **הסתגר** בביתו בזמן הסופה.
4. שני הנערים **התרחקו** זה מזה לאחר המריבה ביניהם.
5. השחקן הזר **התאזרח** כדי שיוכל להשתתף בנבחרת הלאומית.
6. הליצן **הצחיק** את הילדים המאושפזים בבית החולים.

מצב/שינוי מצב	חוזר	גורם	פעיל	הדדי	סביל

לאחר שפתרתם את התרגיל, בדקו אם המשמעות שכתבתם אכן קיימת בבניין של הפועל הנתון.

תרגיל 7

לפניכם שני קטעים שחסרים בהם פעלים. קראו את הקטעים, וכתבו בכל מקום ריק את הפועל או את שם הפועל המתאים על פי השורש המופיע בסוגריים. אין צורך לנקד. לדוגמה: המורה **התחשב** (ח-ש-ב) בתלמיד.

חלק א

שיחה עם חברים (1) _____ (י-כ-ל) לשמור על צלילות המוח. עובדה זו (2) _____ (ג-ל-י/ה) במחקר שנערך על למעלה מ-3,000 מבוגרים. החוקרים שאלו אותם כל כמה זמן הם מדברים בטלפון עם חברים או עם קרובים או (3) _____ (פ-ג-ש) עמם. כמו כן הם נשאלו על הרגלי הפנאי שלהם. המחקר (4) _____ (ר-א-י/ה) שפעילות אינטלקטואלית, כמו (5) _____ (ק-ר-א), לפתור תשבצים וללמוד (6) _____ (ש-מ-ש) במחשב, עוזרת לשמור על צלילות המוח. תוצאות המחקר (7) _____ (ר-א-י/ה) שכל שאנשים (8) _____ (ר-ב-י/ה) בפעילות חברתית או בפעילות המאמצת את המוח, מוחם (9) _____ (ש-א-ר) צלול יותר, הם משיגים תוצאות גבוהות יותר במבחני זיכרון, והם אנשים (10) _____ (ש-מ-ח) יותר.

חלק ב

הנרייטה סאלד (1) _____ (י-ל-ד) בארה"ב. בשנת 1897 היא (2) _____ (צ-ר-פ) לתנועה הציונית, ולצד פעילותה הציבורית היא (3) _____ (ע-ס-ק) גם בכתבת שירה ופרוזה, תרגום ועריכה, והייתה לעורכת הראשית של ההוצאה לאור היהודית הראשונה. ב-1909 הגיעה סאלד לראשונה לביקור בארץ ישראל. היא (4) _____ (ז-ע-ז-ע) מהתנאים הקשים במקום, מהעוני ומהזוהמה, וב-1912 החליטה להקים את "הדסה", הסתדרות הנשים הציונית בארה"ב, ו(5) _____ (ש-מ-ש) בה כנשיאת הארגון. הארגון (6) _____ (י-ע-ד) לסייע ליישוב היהודי ולמפעל הציוני בארץ ישראל. ב-1920 (7) _____ (ע-ל-י/ה) לארץ ישראל והקימה את בית הספר הראשון לאחיות בארץ. מרפאות ציבוריות של "הדסה" הוקמו בכל רחבי הארץ ו(8) _____ (י-צ-ר) את התשתית למערכת הרפואית בישראל. ב-1933 (9) _____ (מ-נ-י/ה) סאלד לעמוד בראש ארגון "עליית הנוער" ושימשה בתפקיד זה עד יום מותה ב-1945. הארגון (10) _____ (ע-ל-י/ה) לארץ בני נוער ש(11) _____ (מ-ל-ט) מאימת השלטון הנאצי, קלט אותם בארץ ו(12) _____ (ח-נ-כ) אותם בקיבוצים, בכפרי נוער ובפנימיות. בישראל (13) _____ (צ-י-נ) "יום המשפחה" ביום ל' בשבט - תאריך הולדתה של הנרייטה סאלד כאות הוקרה על היותה "אם" לבני הנוער היתומים שניצלו מהנאצים.

תרגיל 9 - משמעות **לדלג**

לפניכם שלוש שורות של פעלים. בכל שורה הקיפו את הפועל היוצא דופן מבחינת **משמעות** הבניין.

1.	השליך	נטשו	הומצא	כותבים
2.	התפטרו	נגנב	הוחלפו	קוטלג
3.	התחרה	התכסה	התווכח	התחתן

תרגיל 10 פועל עד נל"י/ה

לפניכם שלושה קטעים שחסרים בהם פעלים. קראו את הקטעים, וכתבו בכל מקום ריק את הפועל או את שם הפועל המתאים על פי השורש המופיע בסוגריים. אין צורך לנקד. לדוגמה: המורה **התחשב** (ח-ש-ב) בתלמיד.

חלק א

גשר "שער הזהב" הוא גשר עצום שארכו 2.7 ק"מ. שער זה (1) _____ (פ-ר-ש') בכניסה לעיר סן פרנסיסקו, והוא (2) _____ (ח-ב-ר) בין העיר לבין יתר חלקיה של מדינת קליפורניה. על הגשר (3) _____ (ס-ל-ל) כביש ענק בן שישה נתיבים, ש (4) _____ (ת-ל-י/ה) על צמד כבלי מתכת ה (5) _____ (ח-ב-ר) בין שני מגדלים אדומים.

חלק ב

בשנת 1911 גבוה בהרי האנדים (1) _____ (ג-ל-י/ה) עירם של בני האינקה, מ'צ'ו פ'יצ'ו. בין החורבות (2) _____ (מ-צ-א) שרידי ארמון מלוכה ומקדש. במשך מאות שנים (3) _____ (ח-י-י/ה) בני האינקה בערים שעל מורדות ההרים. במאה ה-16 הגיעו ה (4) _____ (פ-ל-ש) הספרדים. הם (5) _____ (ה-ר-ס) את הערים העתיקות ו (6) _____ (ה-ר-ג) את רוב תושביהן.

לפני יותר מאלפיים שנה ערך הסופר היווני אַנטיפטרוס את רשימת הבניינים
 ש (1) _____ (ר-א-י/ה) לו המרהיבים ביותר בזמנו. לימים (2) _____
 (פ-ר-ס-מ) רשימה זו, והיא (3) _____ (כ-נ-י/ה) "שבעת פלאי העולם". אין
 איש יודע מדוע (4) _____ (ח-ל-ט) אַנטיפטרוס לחבר את הרשימה. ייתכן
 ש (5) _____ (ר-צ-י/ה) לחבר מדריך סיורים לנוחותם של תיירים ש (6) _____
 (ט-י-ל) באזור. (7) _____ (ר-א-י/ה) כי מספרם של ה"פלאים" לא נבחר במקרה.
 מאז ראשית ההיסטוריה (8) _____ (ח-ש-ב) המספר שבע למספר קדוש, ורבים
 (9) _____ (ר-ב-י/ה) לקשר מספר זה לאירועים מסתוריים או מיוחדים במינם.
 הפירמידות בגיזה שבמצרים הן הפריט היחיד ברשימה ש (10) _____ (ש-ר-ד)
 עד ימינו.

תרגיל 11 למעוניינים, הפתרון יופיע בחוברת התשובות.

קראו את הקטע.

לפני מעט יותר מ-150 שנה (בשנת 1851 למניינם) הוכיח המלומד הצרפתי לֶאוֹן פוקו כי כדור הארץ
 סב על צירו. כדי להוכיח את השערתו זו לא השתמש פוקו בציד יקר ערך, אף לא ערך מסעות מסוכנים,
 אלא יצר מטוטלת ארוכה במיוחד. היא הייתה מורכבת מחבל, אותו תלה מראש בניין הפְּנְתִיאוֹן בפריס,
 ולקצהו קשר כדור ברזל כבד. על רצפת הבניין פיזר פוקו חול, ובכל פעם שנגעה המטוטלת בחול, הותירה
 עליו סימן. השתוממותם של האנשים שנכחו בניסוי הייתה רבה, שכן גילו כי בכל פעם מותרת המטוטלת
 סימן במקום שונה במקצת מן הסימן שיצרה כשמונה שניות קודם לכן.
 "אלמלא הייתה הארץ נעה", הסביר פוקו, "לא הייתה המטוטלת משנה את מסלולה..."

העתיקו מן הקטע

_____	פועל בזמן עבר מגזרת נל"י/ה
_____	פועל בבניין הפעיל מגזרת נפ"י/ו
_____	פועל בזמן הווה מגזרת נל"י/ה
_____	שם פעולה בבניין פיעל
_____	פועל בזמן הווה שהוראתו סבילה
_____	פועל בבניין פיעל בגזרת השלמים

תרגיל 13 לדלג

לפניכם ארבע שורות של פעלים. בכל שורה הקיפו את הפועל היוצא דופן מבחינת **משמעות** הבניין.

1.	לקחתי	הושלכתי	נשאלתי	הוסתרתי
2.	הסתרק	התגלח	התעטף	התלחש
3.	החשיך	האדים	העציב	התקרר
4.	התרחב	העביד	הכניע	הכפיל

תרגיל 14 לדלג

לפניכם חמישה משפטים. בכל משפט שני פעלים מודגשים. כתבו בסוגריים את משמעות הפועל. הבחינו בין הפעלים הדומים.

1. **נשפטתי** () עם שכני, אך הוא **נשפט** () לבסוף לחודש מאסר.
2. **נאספנו** () כאן כדי להרים תרומה, וכבר **נאספו** () 5,000 ש"ח.
3. השער **נסגר** () על ידי הרוח. הילד **נסגר** () בבית מרוב פחד.
4. **נרתמתי** () למשימה. סוסי **נרתם** () לעגלה.
5. הם **נמשכו** () זה לזה. החבלים **נמשכו** () על ידי הנערים.

תרגיל 15 פועל עד נל"י/ה

לפניכם שלושה קטעים שחסרים בהם פעלים. קראו את הקטעים, וכתבו בכל מקום ריק את הפועל המתאים על פי השורש המופיע בסוגריים. אין צורך לנקד. לדוגמה: המורה **התחשב** (ח-ש-ב) בתלמיד.

חלק א

כיפה גיאודזית היא מבנה ה (1) _____ (ר-א-י/ה) כמו כדור גולף ענקי. היא נבנתה בפעם הראשונה לכבוד היריד העולמי ש (2) _____ (ע-ר-כ) ב-1967 במונטריאול. מבנה זה (3) _____ (ע-ש-י/ה) לוחיות פלסטיק שקופות ה (4) _____ (ח-ב-ר) זו לזו בצינורות מתכת. משקלן הנמוך של הלוחיות הקל על עבודת הבנאים.

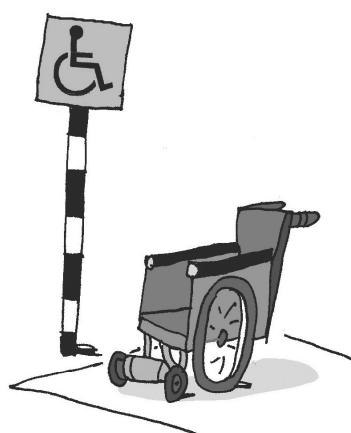
חלק ב

אזורים נרחבים בהולנד (1) _____ (נ-מ-כ) מגובה פני הים. במשך מאות שנים (2) _____
(א-ב-ק) ההולנדים בהצפות בעזרת טחנות רוח. כשהרוח (3) _____ (נ-ש-ב), כנפי הטחנה
מסתובבות ומניעות גלגל ש (4) _____ (א-ס-פ) מים מן האדמה ו (5) _____ (ע-ב-ר)
אותם אל בורות ותעלות. כיום רוב העבודה (6) _____ (ב-צ-ע) על ידי משאבות חשמליות,
אבל עדיין ישנן טחנות רוח פעילות.

חלק ג

כמאה אמנים נכים, חברי להקות המחול והזמר של בית הלוחם, איל"ן, ספיבק ר"ג, "גלגלי
ראשון", בריזה ועוד (1) _____ (ש-ת-פ) בהפקה של האופרה הישראלית ל"שיקוי האהבה"
מאת דוניצטי, במסגרת פסטיבל "100 אחוז אמנות" ה (2) _____ (ק-ד-ש) ליצירה אמנותית
בקרב קהילת הנכים בישראל. האופרה (3) _____ (ע-ל-י/ה) תחת כיפת השמים ביום רביעי
הקרוב בנמל תל אביב. הכניסה חופשית. לצד האמנים מקהילת הנכים (4) _____ (י-פ-ע)
סולני האופרה הישראלית עם תזמורת "סימפונט" רעננה בניצוחו של דודו זבה.

ידיעה בעיתונות היומית

ראו תרגיל 4 בתחתית העמוד.

10. (1) אל **תשרו** את הבגד זמן רב במים.
 (2) המוזה **שרתה** על הסופר, והוא כתב כל הלילה.
 (3) רוח של התלהבות **הושרתה** על הקהל.

לדלג על סעיפים 10-11.

- א. מהו השורש המשותף לשלושת הפעלים? _____
 ב. כתבו בטבלה שלפניכם את הבניין של כל פועל.

תשרו	שרתה	הושרתה

11. (1) לא **לזוז** (לָזַז)! קרא הצלם.
 (2) **הזזנו** (הִזְזֵנוּ) את השולחן למרכז החדר.
 (3) אנו **נזוז** (נָזַז) בעלות השחר.
 (4) הספל **הוזז** (הוּזַז) ממקומו.
 א. מהו השורש המשותף לארבעת הפעלים? _____
 ב. כתבו בטבלה שלפניכם את הבניין של כל פועל.

לזוז	הזזנו	נזוז	הוזז

תרגיל 4 פועל - כל הגזרות

לפניכם ארבעה קטעים שחסרים בהם פעלים. קראו את הקטעים, וכתבו בכל מקום ריק את הפועל המתאים על פי השורש המופיע בסוגריים. אין צורך לנקד.
 לדוגמה: המורה **התחשב** (ח-ש-ב) בתלמיד.

חלק א

- הלדינו היא שפה ה (1) _____ (פ-ו-צ) בקרב יהודים בני עדות המזרח שהם הצאצאים של (2) _____ (ג-ר-ש) ספרד - יהודי צפון אפריקה, ארצות הבלקן וארץ ישראל. שפה זו (3) _____ (י-ד-ע) גם בשם "ספניולית". כמו היידיש גם הלדינו (4) _____ (כ-ו-ל) יסודות שונים מן השפות שבהן (5) _____ (ד-ב-ר) הגויים תושבי המדינות, שבהן (6) _____ (ג-ו-ר) היהודים דוברי הלדינו.

חלק ב

אוקיינוס הקרח הצפוני הוא מקום קר כקרח, בקצהו הצפוני של כדור הארץ. בחורף השמש
(1) _____ (א-ו-ר) לעתים רחוקות מאוד. רוב השטח של אוקיינוס הקרח הצפוני והיבשה
שסביבו ה (2) _____ (ק-ר-א) טונִדְרָה, (3) _____ (ק-פ-א). בקיץ חלק מהקרח נמס,
ולזמן קצר (4) _____ (פ-ר-ח) בְּטוֹנִדְרָה צמחים.
הקוטב הצפוני הוא נקודה הצפונית ביותר על פני כדור הארץ. הוא (5) _____ (מ-צ-א)
במרכזו של אוקיינוס הקרח הצפוני, והוא (6) _____ (ק-פ-א) כל ימות השנה. חוקרים
בני זמננו (7) _____ (נ-ס-ע) בעקבותיו של רוברט פירי, אחד האנשים הראשונים
ש (8) _____ (צ-ל-ח) להגיע אל הקוטב הצפוני בשנת 1909.

חלק ג

זוהי עובדה מוזרה, אך ג'ורג סטיפנסון, האיש ש (1) _____ (מ-צ-א) את הקטר
ו (2) _____ (ב-נ-י/ה) את הרכבת הראשונה, היה בנו של (3) _____ (כ-ר-י/ה) פחם
עני. מפאת עוניה של משפחתו לא (4) _____ (ב-ק-ר) בבית הספר, אלא (5) _____
(פ-ר-נ-ס) מרעיית צאן.
בגיל שלושים הוא (6) _____ (ל-מ-ד) בבית ספר של ערב קרוא וכתוב. בית ספר זה היה
(7) _____ (י-ע-ד) לאנשים ש (8) _____ (ע-ב-ד) במשך היום. הוא (9) _____
(צ-ל-ח) בכוחות עצמו לקרוא ספרי טכניקה ומכניקה, ואז (10) _____ (ב-נ-ה) את
המכונה הראשונה ש (11) _____ (נ-ו-ע) על ידי קיטור. כמה שנים אחר כך בנה קטר ברזל
של ממש.
כאשר סטיפנסון (12) _____ (ע-ש-ר) הוא (13) _____ (ק-ד-ש) את רוב ממונו
(14) _____ (ק-ו-מ) בתי ספר עבור ילדי הכורים העניים ולשיעורי ערב להוריהם.

הערה: בבחינת הבגרות יש דרישה לשבץ פחות פעלים. לצורך התרגול הוגדלה כמות הפעלים.

מרקו פולו היה צעיר איטלקי ש (1) _____ (ח-י-י/ה) לפני כ-700 שנה. עם אביו ודודו נסע מרקו (2) _____ (ב-ק-ר) בארצות המזרח – סין, טיבט ובורמה – בתקופה בה (3) _____ (י-ד-ע) בני אירופה מעט מאוד על ה (4) _____ (ר-ח-ש) בארצות אלו. כאשר (5) _____ (ש-ו-ב) בני משפחת פולו מסין לאיטליה, (6) _____ (ק-ש-י/ה) האנשים (7) _____ (א-מ-נ) לסיפוריהם על אודות סין. אולם החפצים המוזרים ש (8) _____ (ב-ו-א) עימם מארצות אלו והידע ה (9) _____ (ע-נ-י-נ) שהפגינו (10) _____ (ז-כ-י/ה) אותם באמונתם של הבריות. מרקו פולו כתב ספר שבו (11) _____ (ש-ח-ז-ר) את החוויות שעבר בדרכו לסין ובזמן שהותו שם. ספר זה (12) _____ (ח-ש-ב) לספר המסעות החשוב וה (13) _____ (פ-ר-ס-מ) ביותר בעולם. הוא לימד את בני אירופה של אותה תקופה, כיצד ניתן להגיע לארצות אלה, וכן (14) _____ (ס-פ-ק) להם את הידע הבסיסי הראשוני הנוגע לסין ולמדינות אסיה.

תרגיל 5 לדלג

לפניכם שני קטעים, ובהם פעלים מודגשים. מיינו בתוך הטבלה המופיעה בהמשך את הפעלים המודגשים לפי משמעות הבניינים.

חלק א

חבר ילדות שהוריו **היגרו** לארה"ב החליט לחזור לארץ **ולהתנדב** לצה"ל. הוא **גויס** לצנחנים. כשנפגשו הוא **סיפר** לי על כל חוויותיו מהטירונות.

חוזר	פעיל	הדדי	סביל

חלק ב

שכבתי בשפת הים במשך שעות רבות **והתמסרתי** לשמש היוקדת. עורי **השתזף** יתר על המידה **והחל להתקלף**. כשניגשתי לרופא הוא **כעס** עליי מאוד. הבנתי את משמעות מעשיי והבטחתי לעצמי **להתנזר** מהרגל זה.

חוזר	פעיל	מצב/שינוי מצב

תרגול בשם העצם (כולל שמות פעולה)

5. לפניכם שלושה קטעים שחסרים בכל אחד מהם שלושה שמות או שמות פעולה. קראו אותם, וכתבו בכל מקום ריק את השם המתאים, על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד. דוגמה: הבחנה (ב-ח-נ) זו עזרה לו בעבודתו. הצעה: קראו את הקטע עד סופו, ורק לאחר מכן מלאו את השמות החסרים.
- א. הכנסת היא בית המחוקקים בישראל. _____ (ש-כ-נ) הכנסת נמצא בירושלים, ובו נמצאים גם _____ (ש-ר-ד) הממשלה ובית ה _____ (ש-פ-ט) העליון.
- ב. מסילת ה _____ (ר-כ-ב) החוצה את קנדה מקשרת בין החוף המזרחי לבין החוף המערבי. היא חוצה את הנוף ה _____ (ר-ה-ב) של הרי הרוקי. זהו המסלול האהוב על ה _____ (ת-י-ר).
- ג. קבוצת אנשים המשוגעים לדבר נפגשים מדי חודש ל _____ (צ-נ-ח) חופשית. כולם _____ (צ-נ-ח) מקצועיים. את ה _____ (צ-נ-ח) שלהם הם מכינים לבד מארבע יריעות בד גדולות שיוצרות יחדיו צורה של פירמידה.
6. לפניכם קטע שחסרים בו שבעה שמות או שמות פעולה. קראו אותם, וכתבו בכל מקום ריק את השם המתאים, על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד. דוגמה: הבחנה (ב-ח-נ) זו עזרה לו בעבודתו. למטרת התרגול והאימון הקטע ארוך יותר מהנדרש בבחינת הבגרות.
- א. _____ (ח-ק-ר) בינלאומי מקיף בדק את הקשר בין _____ (ש-מ-ש) בטלפונים סלולריים ל _____ (פ-ת-ח) גידולים במוח. המחקר הנחשב למחקר הגדול ביותר בעולם שבדק את הנושא, נערך על ידי קבוצה של _____ (ח-ק-ר) מטעם ארגון הבריאות העולמי (WHO) ופורסם בכתב העת IJOE. החוקרים בדקו כ-5,000 _____ (ב-ד-ק) שחלו בסרטן המוח ואשר נחשפו ל _____ (ד-ב-ר) בטלפון סלולרי במשך עשר שנים לפחות. מטרת המחקר המבוסס על ראיונות אישיים הייתה לקבוע אם השימוש בטלפונים סלולריים מעלה את הסיכון לפיתוח גידולי מוח ממאירים. המחקר גילה כי קיים _____ (ס-כ-נ) מוגבר להתפתחות גידולי מוח ממאירים בקרב אנשים המדברים בטלפון הסלולרי כחצי שעה מדי יום.
- ב. מיינו את השמות ששיבצתם בקטע במקום המתאים להם בטבלה.

שמות עצם	שמות פעולה

3.

לפניכם שלושה קטעים שחסרים בהם שמות.
קראו אותם, וכתבו בכל מקום ריק את השם המתאים, על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.
דוגמה: הבחנה (ב-ח-נ) זו עזרה לו בעבודתו.
הערות: (1) למטרת התרגול והאימון יש קטעים שהם ארוכים יותר מהנדרש בבחינת הבגרות.
(2) חלק מן השמות עליכם לכתוב בצורת הנסמך. שימו לב למבנה המשפט.
הצעה: קראו את הקטע עד סופו, ורק לאחר מכן השלימו את השמות החסרים.

א. "השומר" היה _____ (א-ר-ג-נ) שפעל בימי העלייה השנייה. מטרתו הייתה הגנה
ו _____ (ש-מ-ר) על המושבות בארץ ישראל. ה _____ (ח-ב-ר) שבו נדרשו
לגלות אומץ לב, _____ (ש-מ-ע) עצמית, מסירות ונאמנות. לארגון נודעה חשיבות
רבה בשל ה _____ (ש-פ-ע) שהייתה לו על דור שלם של _____ (צ-ע-ר) שראו בחבריו
סמל לחלוציות.

ב. בקריית ביאליק פיתחו תלמידים _____ (ת-ק-נ) לגירוש ציפורים מ _____ (מ-ח-ס-נ)
סגורים מבלי לפגוע בהן, וזכו בתחרות ל _____ (מ-צ-א) וליצירה מדעית. ה _____
(מ-צ-א) הצעירים עשו _____ (ש-מ-ש) בדחליל חדשני המופעל על ידי _____ (ח-ש-ב).
הדחליל מפעיל קולות שונים של _____ (ט-ר-פ). רעשים אלו גורמים ל _____ (ב-ה-ל)
של הציפורים ול _____ (ב-ר-ח) מהמחסנים.

ג. משרד החינוך מגבש תכנית חדשה ל _____ (מ-ח-ש-ב) בתי הספר. המטרה היא להוסיף
עמדות של _____ (ח-ש-ב) ולערוך שינוי בדרכי ההוראה וב _____ (כ-ש-ר) מורים. אולם
פרופ' גבי סלומון מאוניברסיטת חיפה, חתן פרס ישראל בתחום ה _____ (ח-נ-כ) ומראשוני
ה _____ (ת-מ-כ) ברפורמת המחשוב בישראל, טוען כי _____ (ח-ק-ר) שהקיפו עשרות
אלפי _____ (ל-מ-ד) ברחבי העולם, מגלים כי אין קשר בין הישגים בלימודים לבין לימודים
באמצעות המחשב, וכי דרך _____ (ל-מ-ד) זו אינה יכולה להביא ל _____ (צ-מ-צ-מ)
פערים בהשכלה. נוסף על כך טוען פרופ' סלומון כי הטענות שהמחשוב יביא ל _____
(ס-ג-ר) פערים ושיש צורך ב _____ (ת-ק-ש-ר) עם הילדים בשפה שהם מבינים, הן
מוטעות ביסודן, ואין להן בסיס מדעי.

ראו תרגיל 3 בהמשך.

8. לפניכם ארבעה שמות: מישור, תינוק, מושל, מוֹרֵד. **לדלג**

הקיפו את השם היוצא דופן מבחינת הגזרה.

9. לפניכם ארבעה משפטים, ובכל אחד מהם מילה מודגשת: (תרגיל העשרה)

(1) הוחלט להקדים את **מוֹעֵד** הוועידה.

(2) כשהבטתי במטפס המנוסה, ראיתי אותו **מוֹעֵד** מצוק גבוה.

(3) חול המועד נקרא גם **מוֹעֵד** קטן.

(4) במשפט הבחין העיתונאי שהשופט **מוֹעֵד** בלשונו, והתעורר חשש שיש לו דעה קדומה נגד הנאשם.

א. מיינו את המילים המודגשות במשפטים (1)-(3) לשתי קבוצות על פי משמעותן.

ב. הסבירו בלשוונכם את הביטוי "**מוֹעֵד בלשונו**" המופיע במשפט ד.

• תרגיל 3

א. לפניכם קטע שחסרים בו שמות.

קראו אותו, וכתבו בכל מקום ריק את השם המתאים על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.

תחילתה של ה_____ (י-ש-ב) בגיא אוני הייתה בשנת 1878 בגליל העליון סמוך לצפת. בשנה זו התיישבו בה שבע עשרה _____ (ש-פ-ח) שסבלו מ_____ (ב-צ-ר), מרעב וממחלות. במקום שררה אווירה של _____ (ד-כ-א). חלק מן ה_____ (י-ש-ב) החליטו לנטוש את המקום, ורק שלוש משפחות נותרו בגיא אוני. בשנת 1882 החליטה _____ (ק-ב-צ) של שלושים _____ (צ-ע-ר) לעלות לארץ מרומניה. הם רכשו את אדמות גיא אוני ושינו את שם ה_____ (י-ש-ב) לראש פינה. הברון רוטשילד שנחלץ לעזרת ראש פינה, דאג להמשך _____ (ק-י-מ) ובנייתה. ה_____ (י-ש-ב) המשיכה למלא _____ (פ-ק-ד) מרכזי ב_____ (י-ש-ב) בארץ ישראל עד לקום המדינה. בשנים האחרונות החלה _____ (פ-ע-ל) ל_____ (ח-ד-ש) המקום, מתוך _____ (כ-ו-נ) לשחזר את המושבה כדמותה בימיה הראשונים. כיום חלק מ_____ (י-ש-ב) ראש פינה מתפרנסים מתיירות.

נכתב על ידי מחברת הספר.

ב. מיינו את השמות ששיבצתם בקטע במקום המתאים להם בטבלה.

שמות עצם	שמות פעולה

הבעה **לדלג**

מאז תחילתה של התנועה הציונית ועד היום הגיעו לארץ ישראל עולים רבים. כל עלייה הביאה עמה מנהגים, קרגלים ותרבות משל עצמה.

כתבו מאמר בהיקף של עמוד עד עמוד וחצי. במאמרכם **פרטו** את הקשיים שהעולים החדשים נתקלים בהם, **התייחסו** להבדלי התרבויות והציעו דרכים שיקלו על העולים את קליטתם בארץ.

ראו סעיף 3 בהמשך.

ו. מקלט	מועצה	מושבה	מורשה	לדלג
ז. מבצר	מברק	מגדל	מחצבה	
ח. מגבר	מדחס	מסגר	מוקש	
ט. מסחר	מטבח	מטווה	מנחת	

2. לפניכם שלושה שמות. הוסיפו ליד כל אחד מהם שם אחר שמשמעות המשקל שלו זהה.

(1) מוצא שם נוסף: _____

(2) מוקש שם נוסף: _____

(3) תורשה שם נוסף: _____

3. לפניכם שלושה קטעים שחסרים בהם שמות. **לבצע**

קראו אותם, וכתבו בכל מקום ריק את השם המתאים, על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.
דוגמה: הבחנה (ב-ח-נ) זו עזרה לו בעבודתו.

א. ה _____ (י-ב-ל) הארצי הוקם כדי להעביר מים מאזורי צפון ישראל שבהם יש יותר מים, אל דרום הארץ היבש. הוא מעביר מים ב _____ (צ-נ-ר), ב _____ (ת-ע-ל) פתוחות וב _____ (נ-ה-ר), וממנו קיים גם _____ (ח-ב-ר) אל _____ (פ-ע-ל) המים האזוריים.

ב. _____ (נ-ד-ד) עופות היא _____ (י-פ-ע) זואולוגית המתרחשת בעיקר בעונות המעבר. עופות רבים נודדים עם התקרב החורף מאתרי ה _____ (ק-נ-נ) שלהם ל _____ (א-ז-ר) חמים יותר, ושבים עם התקרב הקיץ חזרה למקום מוצאם.

ג. ה _____ (ח-ב-ר) להגנת הטבע פרסמה חוברת _____ (ט-י-ל), ועל ה _____ (כ-ר-כ) שלה הופיעה תמונה של מערת קשת שהיא חלק מ _____ (ש-מ-ר) נחל בצת. ה _____ (ה-ל-כ) למערת קשת לאורך המצוק מעניקה מבט הדומה למעוף ציפור. משם אפשר לראות את _____ (י-ש-ב) הגליל המערבי – מראש הנקרה ועד חיפה והכרמל.

3. לפניכם שני קטעים שחסרים בהם שמות.

קראו אותם, וכתבו בכל מקום ריק את השם המתאים, על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.
דוגמה: תגלית (ג-ל-י/ה) זו שיפרה את איכות החיים של רבים.

א. נערים ונערות נוטלים חלק בקורס "הפרקליט הצעיר" אשר מקנה מושגים משפטיים בנושאים

שונים. ב. _____ (ס-ג-ר) פרויקט חדש זה של נוער שוחר _____ (ש-פ-ט) ילמדו בני הנוער

על חובת הדיווח ועל _____ (מ-נ-ע) פשע, מהם גבולות חופש ה _____ (ב-ט-א), ה _____

(ז-כ-י/ה) לפרטיות ואיסור לשון הרע, כיצד מתבצעות עסקאות כלכליות ועוד. נוסף על כך יכול

הפרויקט _____ (ב-ק-ר) בבית המשפט ו _____ (פ-ג-ש) עם _____ (ש-פ-ט).

ב. אתר באינטרנט מעביר ב. _____ (ש-ד-ר) חי את האירועים המתרחשים באתר ה _____

(ח-פ-ר) בטבריה. באתר יש _____ (נ-ס-י/ה) להכניס _____ (ח-ד-ש) לתוך _____

(ת-ח-מ) כמו _____ (י-ר-ש) וארכיאולוגיה, תחומים שנחשבים כפחות מעניינים.

הארכיאולוג ערן מאיר אומר כי האתר ממחיש לתלמיד מהי _____ (פ-ע-ל) ארכיאולוגית, ואיך

דברים נבנים שכבה על שכבה. באתר פועלת _____ (צ-ל-מ), ו _____ (ל-מ-ד) יכולים לצפות

במתרחש בזמן אמת. במקרה של _____ (ג-ל-ה) מעניינת מופעלת המצלמה ומעבירה את

התמונות מהאתר ישירות לכיתה. ביום הראשון ל _____ (פ-ע-ל) האתר ראו תלמידים כיצד

ה _____ (ח-פ-ר) חושפים חלק מלוח שיש עם קטע מ _____ (כ-ת-ב) שלא ניתן לדעת

בוודאות אם היא בלטינית או ביוונית.

• תרגיל 3

לפניכם קטע שחסרים בו שמות.

א. קראו אותו, וכתבו בכל מקום ריק את השם המתאים, על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.

דוגמה: תגלית (ג-ל-י/ה) זו שיפרה את איכות החיים של רבים.

"מדינת היהודים"

בשנת 1896 הוצג בחלון הראווה של חנות קטנה בווינה ספר דק וצהבהב בכריכה רכה - "מדינת היהודים". בספר זה מציג בנימין זאב הרצל בצורה תמציתית ומעשית את _____ (ב-ע-י/ה) היהודים ומציע _____ (פ-ת-ר) חדשני ומהפכני - _____ (ח-ז-י/ה) על מדינה ליהודים. הספר מתאר בפרטי פרטים כיצד רואה הרצל ב _____ (ח-ז-י/ה) את מדינת היהודים. הוא מקיף את כל _____ (ת-ח-מ) החיים: _____ (ח-ב-ר) ו _____ (ע-ב-ד), תעשייה ו _____ (י-ש-ב), _____ (ש-ט-ר) וחוקה, צבא, דגל, _____ (ר-ב-י/ה), שפה, דת ועוד. את _____ (ה-ל-כ) הכתיבה הקדחתני של הספר תיאר הרצל באחד מן הפתקים שהשאיר אחריו, ובו הוא מעיד כי הספר נכתב "בהליכה, ב _____ (ע-מ-ד), בשכיבה. ברחוב ובשעת ה _____ (א-כ-ל) ועל משכבי בלילה".

"מאה מושגים שלי - ציונות", יפעת שרעבי, 2005

ב. לפניכם חמישה שמות מתוך הקטע: הליכה, עמידה, תרבות, שכיבה, אכילה.

הקיפו את השם היוצא דופן מבחינת משמעות המשקל.

תרגול נוסף בנוסח בחינת הבגרות של השאלון המותאם לדלג.

1. לפניכם קבוצות של שמות. הקיפו את השם היוצא דופן מבחינת משמעות המשקל.

א. זָבָן,	פרש,	חירש,	נהג	ו. מועד,	רוקחת,	אורג,	דובר
ב. תיאור,	כתבה,	בקשה,	התמחות	ז. העצמה,	הליכה,	גלידה,	הסתערות
ג. צרבת,	שעלת,	צהבת,	דיילת	ח. מעקה,	מתלה,	מבער,	מסגר
ד. משרת,	מְתָאם,	מקרר,	מנהל	ט. מהפכה,	מחרשה,	מברגה,	מגרפה
ה. גירוי,	אימוץ,	ביגוד,	גירוש	י. ממציא,	מנהיג,	מכשיר,	חרט

2. לפניכם שלושה שמות. הוסיפו ליד כל אחד מהם שם אחר שמשמעות המשקל שלו זהה.

- א. מחסן שם נוסף: _____
- ב. מאפרה שם נוסף: _____
- ג. משגיח שם נוסף: _____

• תרגיל 5 (מופיע בספר ה"לשון והטקסט" בעמוד 255) רק סעיף 1

1. קראו את הקטע מגן דוד.

בקטע חסרים שמות. כתבו בכל מקום ריק את השם המתאים, על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.

"מגן דוד" הוא _____ (ב-נ-י/ה) בן שני משולשים חופפים היוצרים יחד _____ (ד-מ-י/ה) של כוכב בעל שש זוויות. המושג והשם מגן דוד מוזכרים לראשונה בתלמוד הבבלי כשם של _____ (ב-ר-כ): "ברוך אתה ה' מגן דוד". ה _____ (מ-ס-ר) היהודית מספרת, כי המלך דוד נשא צורת מגן דוד על מגינו. בימים עברו נודע המגן דוד בשם "חותם שלמה", וייחסו אותו לשלמה המלך, שהוריש אותו ל _____ (ח-כ-מ) המבקשים להגן על הבריות מפני רוחות רעות.

דעה נוספת המקשרת בין דוד המלך לבין מגן דוד, נמצאת ב _____ (נ-ב-א) ישעיהו. על פי דעה זו, ששת הקצוות מסמלים את ששת התארים שנתן ישעיהו לדוד המלך: "רוח חכמה ו _____ (ב-י-נ), רוח עזה וגבוהה, רוח דעת ויראת ה'" (ישעיהו פרק יא פס' ב).

מגן דוד הופיע כבר ב _____ (ר-ב-י/ה) המזרח הרחוק לפני אלפי שנים. לפני למעלה ממאה שנים לערך אימצה ה _____ (נ-ו-ע) הציונית את המגן דוד כסמל יהודי ציוני. עד אז שימשה _____ (נ-ו-ר) בית ה _____ (ק-ד-ש) כסמל היהודי המובהק היחיד.

"מאה מושגים שלי - דמוקרטיה", קורן נשר שרעבי, 2005

2. מבין השמות שכתבתם בקטע, מצאו שני שמות שמשמעות המשקל שלהם זהה. _____

3. לפניכם שלושה משפטים שבהם משובצים ביטויים הקשורים למילה "תרבות":

(1) רבים מהעולים סובלים מהלם תרבות.

(2) לפרלמנט הבריטי יצא שם בזכות תרבות הדיבור של חבריו.

(3) תרבות הפנאי היא ממאפייניה של חברת השפע המודרנית.

I. מצאו בכל משפט את הביטוי הקשור למילה "תרבות" והגדירו אותו. (היעזרו במילון)

II. בחרו ביטוי אחד מאלה המופיעים בסעיפים (1) - (3), וכתבו קטע קצר שיבהיר את משמעותו.

(תוכלו להיעזר בעיתונות או במקורות מידע אחרים)

משימת כתיבה

לכל מדינה סמלים משלה המעניקים לה זהות וייחוד. יש החושבים כי לסמלים יש ערך חברתי ותרבותי חשוב. כתבו מאמר טיעון, ובו הביעו את דעתכם על טענה זו, נמקו אותה ובססו אותה על דוגמאות מתחומים שונים.

תרגול נוסף בנוסח בחינת הבגרות של השאלון המותאם

1. לפניכם קבוצות של שמות. הקיפו את השם היוצא דופן מבחינת משמעות המשקל. **לדלג**

א. כוונה, הכנה, מכון, קיום	ד. מלונה, מבדק, מבצר, מורד
ב. מפיק, מריצה, מזמרה, מחוגה	ה. מטוס, מחרשה, מבער, מושב
ג. מלון, מעון, מכון, מנוף	ו. ממיר, בוקר, חובש, בלש

2. לפניכם חמישה קטעים שחסרים בהם שמות. קראו אותם, וכתבו בכל מקום ריק את השם המתאים, על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד. הצעה: קראו את הקטע עד סופו, ורק לאחר מכן השלימו את השמות החסרים.

א. כש _____ (י-ר-י/ה) לפיזיקה לא הצליח למשוך תלמידים ללמוד פיזיקה, והמגמה עמדה להיסגר, הוא העלה _____ (ר-ע-י/ה) מקורי כיצד ללמד את התלמידים בצורה קצת _____ (ש-נ-י/ה). הוא השיג _____ (מ-מ-נ) מתורמים, _____ (ת-מ-כ) ממשרד ה _____ (ח-נ-כ) והפך את הכיתה שלו לשדה _____ (ע-ו-פ) של ממש. ה _____ (ל-מ-ד) עוסקים בנושאי תעופה, _____ (ט-ו-ס), מטאורולוגיה וגיאוגרפיה, ואף כוללים _____ (מ-ר-א) בשמי הארץ. ל _____ (פ-ת-ע) כל הנוגעים בדבר לא רק שהמגמה לא נסגרה, אלא היא כוללת היום כמעט 40 תלמידים. ומורה אחד יכול היה להוכיח שגם עם פיזיקה אפשר להגיע עד השמים.

ב. אקיו מוריטה, מייסדה של חברת "סוני", המציא את ה"ווקמן" - _____ (כ-ש-ר) תמים שמטרתו הייתה ליהנות ממוזיקה גם מחוץ לבית, אולם _____ (מ-צ-א) זו הפכה ל _____ (א-י-מ) ממשי על חושה _____ (ש-מ-ע) שלנו. ה"ווקמן" הצטרף למכוניות, ל _____ (ט-ו-ס), לרדיו ול _____ (כ-ס-ח) דשא התורמים לעודף הרעש האופף אותנו. _____ (מ-ח-י/ה) טוענים שהנוער מאזין ל _____ (ש-ד-ר) בעוצמה גבוהה מן המותר, והם חשופים לכאבי ראש, ל _____ (פ-ר-ע) עצביות, ללחץ דם גבוה ול _____ (ח-ל-י/ה) אחרות.

ג. ה _____ (ח-ב-ר) שבה אנו חיים היום היא חברה המייצרת _____ (ח-ו-ש) של ניכור הנובעות ממצב כלכלי ירוד, מאדישות ומתחושת עדתיות. תחושת השייכות והקהילתיות המשמעותית כל כך לעיצוב החברה הולכת ונעלמת. מצב זה מנסות _____ (נ-ו-ע) הנוער לשנות. הן פועלות יחד עם _____ (י-ס-ד) העיר כשמטרתם היא _____ (פ-ת-ח) מנהיגות צעירה ו _____ (ב-נ-י/ה) של _____ (ס-ג-ר) איכותיות לילדים ולנוער. _____ (י-ב-ל) תנועות הנוער בעיר עובדים כצוות אחד שמטרתו ליצור _____ (ש-נ-י/ה) חברתי דרך _____ (ח-נ-כ) ו _____ (ע-ש-י/ה).

ד. שירה בציבור הוא _____ (נ-ה-ג) רווח בישראל לצד _____ (ר-ק-ד) עם. השירה בציבור הפכה להיות אחד מסממני ה_____ (ח-ב-ר) הישראלית עוד בראשית המאה ה-20. אז שרו על הגורן לאחר _____ (ס-י-מ) העבודה החקלאית. _____ (ל-ח-נ) באותה תקופה כמו מרדכי זעירא הפיצו את שיריהם ב_____ (א-ר-ע) שבהם התכנס הציבור ושר בצוותא. עם _____ (פ-ת-ח) אמצעי ה_____ (ק-ש-ר) כמו הרדיו והטלוויזיה חדלה השירה בציבור להוות כלי חשוב ל_____ (פ-ו-צ) שירים, אך הפכה להיות חלק מההווי הלאומי.

בשנים האחרונות הפכה השירה בציבור לצורת ה_____ (ב-ל-י/ה) הרווחת לא רק בקרב המבוגרים, אלא גם בקרב צעירים רבים. ה_____ (י-פ-ע) כוללות שירים מעודכנים כמו שירי רוק, שירים מזרחיים ואף _____ (ר-ק-ד) על שולחנות. אירוע תרבותי שהפך למסורת ב_____ (י-ש-ב) רבים בארץ במהלך עשרים השנים האחרונות הוא ערב שירי _____ (ל-ח-מ) המבוססים על _____ (ס-פ-ר) לוחמים, שירי _____ (ז-כ-ר) המשולבים עם שירי _____ (ק-ו-י/ה) ושלוש.

ה. חרדת _____ (ב-ח-נ) היא שם כולל למגוון תופעות שמתחילות בזמן _____ (ל-מ-ד) למבחן, הן מתעצמות ככל ש_____ (י-ע-ד) הבחינה מתקרב ופוגעות ב_____ (פ-ק-ד) של התלמיד בעת המבחן עצמו. במצבים קיצוניים החרדה גוררת מורל ירוד ואף _____ (מ-נ-ע) מקשרים חברתיים.

חרדת בחינות היא _____ (י-פ-ע) נפוצה, ואין היא קשורה לרמת אינטליגנציה, לקשיי _____ (ל-מ-ד) או ל_____ (פ-ר-ע) רגשית עמוקה, אלא היא _____ (ג-ו-ב) טבעית ל_____ (ס-ג-ר) חינוכית שנתפסת מלחיצה, בעלת _____ (ד-ר-ש) גבוהות, שנוספות לעיתים על הדרישות הגבוהות מהבית.

3. לפניכם ארבעה שמות: **התרמה, מיון, מוקש, התחלה**. סעיפים 3 ו-4 שייכים לסגנון 4. למעוניינים, הפתרון בחוברת התשובות. הקיפו את השם היוצא דופן מבחינת משמעות המשקל.

4. לפניכם קבוצות של שמות. הקיפו את השם היוצא דופן מבחינת הגזרה.

א. תחמושת,	חימוש,	תחמוש,	התחמשות
ב. תמצית,	תמצות,	תרגול,	אבחון
ג. תקומה,	הקמה,	מיקום,	מקום
ד. מרמה,	רמייה,	הרמה,	רמאי
ה. צד,	תעודה,	התעודדות,	תיעוד
ו. מורשה,	ירושה,	רישיון,	מורשת

4. לפניכם קטע שחסרים בו שמות.

א. קראו אותו, וכתבו בכל מקום ריק את השם המתאים על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.
(לצורך חזרה ותרגול משולבות בתרגיל זה שתי צורות תשאול המופיעות בבחינה:
כתיבת שמות בקטע ותשאול על דרכי תצורה)

ה. _____ (ס-פ-ר) של העפיפונים בהיסטוריה האנושית מתחלק לשלושה _____
(ת-ח-מ): העפיפונים ככלי מדעי, העפיפונים ככלי _____ (ל-ח-מ) והעפיפונים ככלי
_____ (ה-נ-י/ה). בתחום ה _____ (י-ד-ע) שימש העפיפון ככלי עזר ב _____
(ח-ק-ר) של אנשים מלומדים. לדוגמה, שני _____ (ה-נ-ד-ס) העיפו עפיפונים שאליהם
קשורים מדחומים. כך הם מדדו את הטמפרטורה של שכבות האוויר העליונות. בנג'מין
פרנקל, נשיא ארצות הברית שעסק בתחום המדע, העיף עפיפונים בשעת סערה כדי להוכיח
את _____ (ש-ע-ר) שהברק הוא _____ (פ-ר-ק) של החשמל האצור בעננים.

ב. מתוך השמות שהשלמתם בקטע מצאו את השמות שהם שמות פעולה.

ג. מצאו בקטע השלם שני שמות שדרך תצורתם היא שאילה מלועזית. _____

ד. מצאו בקטע השלם שם אחד שדרך תצורתו היא הלחם. _____ **לדלג. לא נכלל בבחינה.**

ה. מצאו בקטע השלם שמות שנוצרו בדרך של בסיס וצורן סופי. _____

סעיפים 5-7 שייכים לסגנונות 4 או 5. הפתרון בחוברת התשובות.

5. לפניכם שתי קבוצות של שמות. בכל קבוצה הקיפו את השם היוצא דופן מבחינת משמעות המשקל.

(1) מכתב,	מנזר,	מבצר,	מדבר
(2) מסעדה,	מכבסה,	מצודה,	מדבקה

6. לפניכם שם. כתבו לידו שם אחר שדרך תצורתו זהה.

מצלמה שם נוסף: _____

7. לפניכם שלושה משפטים מתחום המדע ובהם שמות מודגשים.

(1) המיקרוסקופ הוא המצאה של מלטש עדשות הולנדי.

(2) מכשיר המיקרוסקופ שופר על ידי גלילאו גליליי, המדען האיטלקי הנודע.

(3) התפקיד של התרמומטר הוא מדידת דרגות חום, ובעברית הוא נקרא מדחום.

שבצו כל שם מהשמות המודגשים במקום המתאים לו בטבלה.

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי	הלחם
		לא נכלל. במבחן.
		מיקרוסקופ, תרמומטר, מדחום

סעיפים 13 - 15 שייכים לסגנונות 4 ו-5. הפתרון בחוברת התשובות. סעיף 16 - כתיבת שמות.

13. לפניכם קבוצת שמות:

פיקניק, ארוחה, סנדוויץ', כריך, מאכל, לחמנייה, פסטה, ברביקיו, ממתק, ירקן, עוגייה
א. כל השמות משדה סמנטי אחד. מהו? _____

ב. מיינו את השמות על פי דרך תצורתם וציינו בראש כל טור את דרך התצורה.

14. לפניכם קבוצת שמות. הקיפו את השם היוצא דופן מבחינת משמעות צורן הסופי.

תותחן, יינן, חדרנית, ארכיבר, בטחוניסט, שדון

15. לפניכם שני שמות. הוסיפו ליד כל אחד מהם שם אחר שדרך תצורתו זהה.

(1) אטרקציה שם נוסף: _____

(2) חזותי שם נוסף: _____

16. לפניכם קטע שחסרים בו שמות. **שאלה בסגנון 3**

א. קראו אותו, וכתבו בכל מקום ריק את השם המתאים על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.

בשנות _____ (ל-ח-מ) העולם הראשונה חיפשו _____ (נ-ה-ג) אנגלייה וצרפת דרך

לפרוץ את קווי ה _____ (ח-ז-י/ה) המבוצרים שהקימה גרמניה. לאחר _____

(ח-ש-ב) רבה הם הגיעו ל _____ (ס-ק-נ) כי הדרך היעילה ביותר היא לבנות כלי רכב המוגן

מפני _____ (פ-ג-ע) של אש מקלעים, ושבתוכו יוכלו ה _____ (ח-י-ל) להסתתר

ולירות על אויביהם. כמו כן _____ (פ-ק-ד) הצבא רצו שהכלי יטפס על _____

(כ-ש-ל) וידלג על _____ (ח-פ-ר). הכלי שפותח וענה על כל ה _____ (ד-ר-ש)

היה הטנק שמשמעותו היא _____ (כ-ו-ל) למי _____ (ש-ת-י/ה). הטנק הוא כלי

צבאי בעל צריח המצויד ב _____ (ק-ל-ע) ובתותח, ולו כושר ניידות גבוה.

ב. מתוך השמות שהשלמתם בקטע מצאו את השמות שהם שמות פעולה. _____

ג. מתוך השמות שהשלמתם בקטע מצאו את השמות שמשמעותם היא בעל מקצוע. _____

ד. מתוך השמות שהשלמתם בקטע מצאו את השמות שמשמעותם היא כלי. _____

ה. I. השם **טנק** שונה מן השמות המודגשים שבסעיף א. במה? _____

II. כתבו שם נוסף הדומה לשם שצייתם בסעיף ה I. _____